

عنوان مقاله:

سه رویکرد متفاوت (دشمنانه، افسانه ای و تحسین برانگیز) به ناصر خسرو در تاریخ ادب فارسی

محل انتشار:

فصلنامه متن پژوهی ادبی، دوره 27، شماره 97 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 34

نویسنده:

حسن حیدرزاده سردرود - استادیار، گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه پیام نور، ایران

خلاصه مقاله:

ناصر خسرو از شخصیت های بزرگ و تاثیرگذار در تاریخ و فرهنگ و ادب ایران است، اما به دلیل فعالیت سیاسی و عقیدتی در مذهب غیر غالب، عده ای گاه تعمداً او را نادیده گرفته و فراتر از این، گاه عده ای او را مورد بدترین دشنام ها قرار داده اند. با این همه، همواره ذوق ادب دوست عام ایرانیان، استواری و فصاحت اشعار او را -بدون توجه به مسلک سراینده آن ها- ستوده و برخی از آن اشعار را در طول سده ها به خاطر سپرده و نگاه داشته اند. این مقاله بر آن است که با جمع آوری هر گونه یادکرد از نام ناصر خسرو از زمان بعد از حیاتش تا سال هزار هجری در متون ایرانی، میزان و چگونگی حضور او را در حافظه مکتوب بلندمدت ایرانیان بررسی و تحلیل کند. این تحقیق به روش توصیفی-تحلیلی انجام گرفته است. بر اساس یافته های این تحقیق، سه رویکرد متفاوت به ناصر خسرو در متون وجود دارد: غالباً در متون ملل و نحل از او به زشتی یاد می شود. در برخی متون، فارغ از نگاه عقیدتی، اشعار او را تحسین می کنند و به زندگی او پرداخته می شود و رویکرد برخی متون به شخصیت او، افسانه پردازانه است تا واقعی. یادکرد دشمنانه نام ناصر خسرو از زمانی که فعالیت های نظامی و تبلیغی فرقه اسماعیلیه افول می کند، کمتر شده و سیمای ناصر خسرو از مبلغی مذهبی، تبدیل به پیر و شیخ صاحب کرامت می شود.

کلمات کلیدی:

اسماعیلیه، تاریخ ادبیات، تذکره، ناصر خسرو

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1633940>

